

Instruit. et testes. simul ignorantia duplex.
De vius et fructibus et causis et ob exceptio et mora.
De nautico fenore.
De probacionibus et presumptionibus.
De fide instrumentorum et amissione eorum.
De rebus.
De iuris et facti ignorantia.

¶ C. Bigelli veteris libri rubrice.

De sponsalibus. et ritu docet antefuprema.
Bus pactum. fundus dotalis iungitur istis.
De sponsalibus.
De ritu nuptiarum.
De iure dotium.
De pactis dotalibus.
De fundo dotali.

¶ C. Bigelli quarti libri rubrice.

Altima coniugibus donat. diuortia tangens.
De donationibus inter virum et uxorem.
De repudijs et diuortijs.
Sinis titulorum. ff. veteris.

**¶ Tituli. ff. veteris serie alphabetica
dispositi. quo factus haec in arte typi-
cultores inuenire possunt.**

Actionibus empti et rediti. fo. ccccxlviij. col. iij.
Adoptio et emancipationibus. fo. xvij. col. i.
Ad exhibendum. folio. cccxix. col. iij.
Ad legem aquiliam. fo. cclxxvij. col. i.
Ad legem rhodiam de iactu. cclxxx. col. ij.
Ad senatusconsultum macedonianum. fo. cclxxxvij. col. iij.
Ad senatusconsultum velleianum. fo. ccccviij. col. i.
Alea lusu et aleatoribus. fo. cccix. col. iij.
Alienatione iudicij mutandi causa facta.
folio. clix. col. i.

Alumnatoribus. folio. cxij. col. iij.
Capitis diminutione. fo. cxliij. col. iij.
Contra predictos et verbanos et rusticos. fo. cclvi. col. iij.
Conmodati vel contra. folio. cclxxv. col. i.
Comuni diuidendo. folio. cccxv. col. ij.
Compensationibus. folio. ccccxiij. col. iij.
Constitutio pecuniarum. folio. cclxi. col. iij.
Coditione causa data causa non secuta. ccccxxvi. col. iij.
Coditione ob turpem causam. folio. cclxi. col. ij.
Coditione indebiti. folio. cclxiij. col. iij.
Coditione sine causa. folio. cclxiij. col. ij.
Coditione furtiua. folio. cclv. col. i.
Coditione ex lege. folio. cclv. col. iij.
Coditione triticaria. ibidem. col. iij.
Constitutionibus principum. folio. xij. col. i.

Contrahenda emptio et venditione. folio. ccccxlvi. col. iij.
Epositi vel contra. folio. ccccxxv. col. i.
Diuortijs et repudijs. folio. ccccxlviij. col. ij.
Distracione pignorum. folio. ccccxiij. col. ij.
Dolo malo. folio. cxiiij. col. i.
Donationibus inter viri et uxorem. folio. ccccxlviij. col. ij.

Dendo. folio. liij. col. ij.
Edilicio edicto. folio. ccccviij. col. iij.
Eo que factus erit dominus quod iudicio sicut. xlvij. col. i.
Eo que certo loco dari oportet. cclviij. col. iij.
Eo que metus causa gestum erit. folio. cxvi. col. i.
Estimatoria actione. folio. ccccxlviij. col. i.
Functionibus. folio. ccccviij. col. ij.

Exceptio rei vendite et tradite. folio. ccccxlviij. col. ij.
Exercitiosa actione. folio. ccccxlviij. col. ij.
Ex quibus causis maiores. xxv. annis in integrum res-
tituuntur. folio. cxlv. col. ij.

Familie herciscunde. folio. cclxxxv. col. iij.
Feris et dilatoibus et diuersis temporibus. fo. li. col. iij.
Fide instrumentorum. folio. ccccxiij. col. i.
Fideicommissaria hereditatis petitione. fo. cccij. col. iij.
Finium regundorum. folio. cclxxxvij. col. iij.
Fundo dotali. folio. ccccxlvi. col. iij.

Freditate vel actione vendita. folio. ccccvi. col. iij.
His qui deiecerit vel effuderit. fo. cclxxxvij. col. ij.
His qui notantur infamia. folio. lxxxix. col. iij.
His qui sunt sui vel alieni iuris. folio. xv. col. iij.

In diem adiectione. folio. ccccxiij. col. iij.
In ius vocando. folio. xxxvij. col. i.
In litem iurando. folio. ccccxxv. col. ij.
In officio fidei iuramento. folio. cclxxxvij. col. ij.
In interrogatorijs actionibus. folio. ccccxiij. col. ij.

In ius vocati ut eant aut satis vel cautus dent. xli. col. ij.
In rem verso. folio. ccccxiij. col. ij.
In iustoria actione. folio. ccccxlviij. col. iij.
Iudicij et ubi quis agere vel pueniri debeat. clyvi. col. ij.
Iureiurando. folio. ccccxlviij. col. ij.

Iuris et facti ignorantia. folio. ccccxiij. col. iij.
Iurisdictione omnium iudicium. folio. xxxij. col. iij.
Iure donum. folio. ccccxiij. col. iij.
Iusticia et iure. folio. iij. col. ij.

Legibus et senatusconsultis et longa consuetudine. fo. ix. col. iij.
Lege commissoria. folio. ccccly. col. iij.
Locati et conducti. folio. ccccxlvi. col. i.
Mandati vel contra. folio. ccccxi. col. ij.

Minoribus. xxv. annis. folio. cxxx. col. i.
Mortuo herede et sepulchro edificando. fo. cccxv. col. iij.
Nute caupones stabularij ut recepta restituant.
folio. cxiiij. col. iij.
Nautico fenore. folio. ccccxxvi. col. ij.

Negotijs gestis. folio. xvij. col. iij.
Ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat. fo. xli. col. iij.
Noyalibus actionibus. folio. cclxxxix. col. i.

Officio assessorum. folio. xxxij. col. i.
Officio consultis. folio. xxxij. col. ij.
Officio ei cui mandata est iurisdictione. folio. xxx. col. iij.
Officio iuridici alexandrie. folio. xxx. col. iij.
Officio prefecti pretorio. folio. xxxiiij. col. iij.
Officio prefecti vrbis. folio. xxxiiij. col. iij.
Officio pretoris. folio. xxxiiij. col. iij.

Officio prefecti vigilum. folio. xxx. col. i.
Officio proconsulis et legati. folio. xxx. col. iij.
Officio prefecti augustalis. folio. xxxvii. col. iij.
Officio presidis. folio. xxxvij. col. i.
Officio procuratoris cesaris. folio. xxx. col. ij.
Officio questoris. folio. xxxiiij. col. iij.
Operis seruorum. folio. ccl. col. iij.
Orgine iuris. folio. vii. col. iij.
Pactis. folio. lvij. col. ij.

Pactis dotalibus. folio. ccccxlvi. col. iij.
Peculio. folio. ccccxi. col. iij.
Periculo et commodo rei vendite. folio. ccccxlvi. col. iij.
Petitione hereditatis. folio. cclxxxv. col. ij.

Pignorum et hypothecis. folio. ccccxiij. col. ij.
Pignoratitia actione. folio. cclxxx. col. i.
Possessoria hereditatis petitione. folio. cccij. col. ij.
Postulando. folio. lxxxvi. col. iij.

Leges difficiles et singulares

Publiciana in rem actione. folio. cccviii. col. i.
 prescriptis verbis. folio. cccclxxviii. col. i.
 probationibus. folio. cccclxxviii. col. ij.
 procuratoribus et defensoribus. folio. lxxxiij. col. ij.
 pro socio. folio. cccclxxv. col. iij.
Quando dies ususfructu. legati cedit. fo. cccviii. col. iij.
 Quando de peculio actio annalis est. cccclij. col. iij.
 Que res pignori obligari possunt. folio. cccclxx. col. i.
 Quoadmodum servitutes amittant. folio. cclxiiij. col. iij.
 Qui portiores in pignore habeantur. fol. ccccl. col. iij.
 Qui satisfacere cogantur et. fo. xliij. col. iij.
 Quibus causis pignus vel hypo. tacite fit. cccclxxviii. col. ij.
 Quibus modis pignus vel hypothea soluit. cccclxiiij. col. iij.
 Quibus modis ususfructus vel usus amittat. cccclxx. col. ij.
 Quibus rebus ad eundem iudicem eatur. folio. cccvii. col. i.
 Quod curio qui in aliena potestate et. cccclxxviii. col. iij.
 Quod cuiusque universitatis nomen est agat. cccvi. col. iij.
 Quod iustus. folio. cccclxxv. col. ij.
 Quod quisque iuris in alterum statuerit ipse eodem iure
 utatur. folio. xxxv. col. iij.
Rebus creditis. folio. cccclxxv. col. i.
 Receptis arbitris et qui arbitrium recipiunt ut sen-
 tentiam dicant. folio. clxiiij. col. ij.
 Reivindicacione. folio. ccv. col. i.
 Religiosis et sumptibus funerum. folio. ccccl. col. ij.
 Rerum divisione et qualitate. folio. xx. col. iij.
 Rerum permutatione. folio. cccclxxviii. col. iij.
 Rescandenda venditione. folio. cccclxx. col. iij.
 Restitutio in integrum. folio. cxliij. col. iij.
 Ritum nuptiarum. folio. cccclxxv. col. iij.

Senatoribus. folio. xxij. col. i.
 Servus exportandis. folio. cccclxxij. col. ij.
 Servitibus. folio. cclxv. col. i.
 Servitutibus urbanorum prediorum. folio. cclxviij. col. ij.
 Servitutibus rusticorum prediorum. folio. cclxij. col. i.
 Servo corrupto. folio. cccv. col. ij.
 Servus fugitivus. folio. cccix. col. i.
 Sponsalibus. folio. cccclxxvi. col. iij.
 Statu hominum. folio. xliij. col. iij.
 Si ager rectigalis vel episcopi tunc petat. cccclxx. col. iij.
 Si ex naturali causa agat que admodum caueat. fo. xli. col. i.
 Si meior saluum modum dixerit. folio. cccx. col. ij.
 Si pars hereditatis petatur. folio. cci. col. iij.
 Si servitus vendicetur. et. folio. cclxix. col. ij.
 Si ususfructus petat vel ad alium pertinere neget. cccclxx. col. iij.
 Si quadrupes pauperie fecisse dicat. fo. cclxxvi. col. i.
 Si quis in ius vocatus non terit. folio. xl. col. iij.
 Si quis ius dicenti non obtemperaverit. fo. xxxv. col. ij.
 Si quis cautionibus iudicio sistendi causa factis non
 obtemperaverit. folio. xlvij. col. i.
Testibus. folio. cccclxx. col. iij.
 Transacionibus. folio. lxxij. col. iij.
 Tributaria actione. folio. cccclxxv. col. i.
Ususfructus que admodum que ususfructus. cccclxx. col. i.
 Ususfructus accrescendo. folio. cccclxxij. col. i.
 Ususfructus earum rerum que sunt sumuntur. fo. cccclxxv. col. ij.
 Usus et habitacione. folio. cclx. col. i.
 Ususfructuarii que admodum caueat. folio. cclxij. col. ij.
 Usuris. folio. cccclxxix. col. i.

Finis tabule rubricarum.

Leges multiples. ff. veteris aut difficiles: aut singulares subiectis annotate carminibus: quibus preter legum ipsarum verba immixtum est nichil.

Res. quod nerua. metus. de rebus. pda. centum.
Ex empto. pretor. si quis. pponius. arbor.
Si dominus. mater. vinus. mulier. bona. frater.
Testatrix. pa. cta. repert. tria. dola. lecta.
Imperium. diuus. si fundus. venditor. etus.
Et pars. extat. vbi. si mandato. grege. fundi.

Sunt he difficiles satis hoc in codice leges.
 Ne careas lege: carmina nostra lege.
 Efficitur res ex gramate quoque pioze.
 Qua leges istas neclere mente queas.

Declaratio sex primorum carminum.

Res. lex est in ti. de pigno. que incipit res hypothece.
Quod nerua deposti. qua Bar. soleniter reperit.
De rebus de arbi. de qua dicit Barto. in. l. et an eadem.
Sactiones. ff. de excep. rei iudi. nescio alibi casum.
Predia. de actio. empti. hanc legas vt intelligas.
Centum. de eo quod certo. que re vera videt difficilis.
Ex empto. de actio. empti. hanc si placet tene menti.
Pretor. de iuris. om. iudi. de edendo. quoniam actio de pecu.
 est anna. cum similibus.

Siquis. l. si quis iudicij de alie. iudi. mu. de quod dicit Bar.
 nescio alibi. ad de. l. si quis libatate. de peti. here. que re vera
 difficilis est. applicari etiam potest. l. si quis id. de iuris. om.
 iu. et si quis intentione. de iudi. cum si. multis.
Pomponius. l. et si de nego. gest. et fami. heras.
Arbor. comuni diui. qua sat difficilem inueni legendo.
 affinis est huic lex arboribus. de ususfruct. et.
Si dno. de prescrip. verb. et. qua dicit Bar. esse notanda.
Water. de inoffi. testa. que est de numero danatarum.
Vinum. de reb. credi. que licet forte non sit difficilis. est in
 vitul. cu. lenificet cor hois. not. glo. l. i. de pic. et co. reue.
Mulier. de lege. comis. Alibi inueniet. rara enim non est.
Bona. l. bona fides. deposti. et de ac. emp. Adverte aliqui
 asseuerat quod mulier bona. sit lex vnica. que est de iure dot.
 et cum mulier bona sit rara auis. inde non est facienda lex
 vt not. glo. in. l. ex his. ff. de legibus.
Frater. de pda. ide. difficilis est. et de numero danatarum.
Testatrix. si seruitus vendicet. que se per te iudicetur.
Pacta. de contrah. emptioe. qua cum subobscuris pone.
Repert. quibus modo. ususfructu. amittat ista per te videatur.
Tria. l. tria predia. de seruit. rusti. predio.
Dola. de contrahen. emp. in hac tuum rsum repono.
Lecta. de reb. ere. als si cer. peta. difficilis et de danat.
Imperium. de iuris. om. iudi. materia habet arduam.
Diuus. de in integ. res. quam Bar. dicit singularem

adde. l. binus. de offi. ptes. cum fl.
Fundū māda. de qua dicit Bar. ibi. not. finē huius. l. quam nescio alibi.
Cenditor. de heredi. vel actio. ven. siles huic inuestiga.
Fius. de reb. cre. als si cer. peta. difficilis. r. de cetu dās natarum. hoc dico propter illa carmina triuialia. *Apic*
Dānetur mater. dānetur lectaq. frater.
Dānetur gallus. dānetur filius. etus.
M lecta. frā. ei. sunt i hoc volute. r. l. nfiis p s b. p hēse.
Sall. ff. d. libe. r. posthu. fili. r. als filiū. C. famil. heres.
Si pars. de lottia oso testamento. hāc videre memēto.
Enar. de eo qd mar. cā. quā n bñ explicat gl. si bar. credit
Ubi. de edendo. r. de in diem adiec.
Si mādāto. māda. q nō ē alibi fm Bar. in. l. i. de noua.
Erege. de pigno. maxime in s. cum pignori.
Fundū. de contra. emptio. r. de actio. emp.
Leges istas quibus plures alias (noib. etiā nō mutatis) annectere posses: Restis in carminū capite pteēta. in mēte tua colliget. r. ne huic abeant retineat. Quā nulla vnq. vi posse dissolui speramus. Si em funiculū triplex difficile rūpitur. extra de treug. et pace. c. i. longe difficiliōri restis ista ser. funiculū seu cordulū compacta rruptioni subiecta erit.
Cupradicns paucos annectam. oportet: nō carmine dēdem sed soluto sermōe: cū diuersis diuersa sint cordi.
Iurisgentiū. de pactis. proluxa est et proluxa per doctores exposita. huic adiunge. l. lege ac dūa si delectū. ad. l. acq. de qua dicit Bar. dñi ista lex est singularis
Officū. de rei vendica. possent hic applicari. l. olim pico. de serui. vr. pre. r. l. ossa. de religio. r. sump. fu. cum similibus plurimis.
Eredes. famule heres. notabilis et singularis. si legem accipias vsq. ad fi. dicit Bar.
Dmonendi. de iure iurā. singularis est admod. in hanc copiosos Bart. hōlus edidit commentarios. Baldus similiter et ali. in materia iuramenti.
Omitto leges huic loco applicabiles. vt sunt. Aniculo. de cōdic. sine causa. Antiqui. si pars he. peta. cum multis similibus.
Non solum. de ritu nup. casus singularis fm Ny.

D Eratius. de peti. here. de ser. cor. de religio. r. sūp. fu. r. c. Naui. nau. cau. stabu. posset hōcari: et plures alie lectione/et scitu digne.
E X parte famil. heres. non repitur alibi casus dicit Ny. in. l. quid ergo. s. sufficit. ff. de cōtra. actio. tute. adde. l. eleganter. de dolo malo. de cōdi. indebi. de pig. actio. Quid bonitatis habent: videas rogo iuris amator. Sed pferim huic loco applices. l. ea lege. s. locauit. locati. quā dicit doctores singularē. ista. l. eq. s. l. m. de vsu fruct. r. l. ediles. de edil. edic. cum similibus.
S de dote. de iure dot. singularis vt vult Bar. in. l. i. C. de iure fisci. Adde. l. sicut. s. sed si queritur. si seruit. vendice. quā etiā dicit Bar. singularem.
Q Um miles. de alie. iudi. mutā. fortis r. singularis. quam Bar. dicit se nescire alibi.
E res. de iudic. sepe allegata. vbi de materia fortie di forum ratione contractus vel quasi.
R gētū. cōmo. lex est a multis cupita. l. aquū. que ad mo. seruit. amit. hic applicare bonū esse: vt vniuz de quo supra limphatum bibatur. Nam turbare ferat fortia vna caput.
A pinianus. de inoffi. testa. multa complectēs singularia. et est difficilis. presertim in s. quarta.
R oponatur. de iudic. cui annectas si libeat. l. p. capiunt. de edil. edic.
I deamus. de in litē iurā. de loca. de vsur. Vir. ad velleya. istic applicare nō erit in vanū (credo) laborare. et. l. vedicantē. de euicrio. q tangit regulā notabilē teste Bar. Quem de euicione tenet actio/ eundē agentē repellit exceptio. cum fl.
U sissime. de edil. edicto. vbi notatur hominem eē preciosissimam et dignissimam creaturarum.
I mulier. ij. s. ex alle. de iure dot. Iste s. non est alibi fm Bar. in. l. fancim. in pan. C. ad trebellianū

Orator sis lector
 Ut precibus tuis
 Soluetur collector
 Johannes chappuis.

ExPLICIT quartā legū et difficiliū/et singulariū cōgeries: quas noua serie in vñ cogendas duximus. vt nouo eas ipas studio/nō sine voluptate et admiratione legant et teneant (si illis corde sedet) huius cluūis censure studiosi. Si quid autem lectione dignū cōspegerint: collectorem suis adiungant precibus.
Implacata suos cum parca resoluert artus:
Spiritus etheri transuolet alta poli.

Amen.